

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Maria Olar,
reprezentată de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Maria Olar împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire
la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei
și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 04 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1110/24
NR. PIGD 2-23043285-01-2ra-01112024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat.
Art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.
Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de
casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. A. Furdui
Curtea de Apel Chișinău: jud. R. Pulbere, A. Maria, D. Dulghieru

25 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Oxana Parfeni, *Președinte*,

Gheorghe Stratulat,

Ion Munteanu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 martie 2023, Maria Olar a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 3-4).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta Maria Olar a indicat că la 26 decembrie 2019, a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani cerere privind reabilitarea judecătorească în temeiul art.112 din Codul penal.

3. Prin încheierea din 19 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă cererea reclamantei, iar după contestarea acesteia în ordine de recurs, prin decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, încheierea instanței de fond a fost anulată, cu restituirea cauzei la rejudecare.

4. Prin încheierea din 29 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă cererea reclamantei.

5. La 29 septembrie 2021 reclamanta a contestat încheierea menționată supra în ordine de recurs, însă până în prezent cauza penală se află la Curtea de Apel Chișinău și nu a fost examinată.

6. A considerat că, termenul rezonabil de examinare a cererii de reabilitare judecătorească a fost depășit.

7. A indicat că în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Lilia Lupașco, cauza a fost examinată în perioada 26 decembrie

2019 - 19 martie 2021, în ordine de recurs cauza s-a aflat spre examinare la Curtea de Apel Chișinău în perioada 26 martie 2021 - 20 mai 2021, după restituirea spre rejudecare, cauza s-a aflat în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Elena Ungureanu în perioada 29 iunie 2021 - 29 septembrie 2021, iar în prezent, cauza se află la Curtea de Apel Chișinău, judecător raportor Silvia Gîrbu, începând cu 18 octombrie 2021.

8. În context, reclamanta a mai indicat că, termenul nerezonabil de examinare a cauzei poate implica o încălcare a Convenției. De asemenea, caracterul rezonabil al unui termen trebuie apreciat în special în funcție de complexitatea procedurii de executare, de comportamentul reclamantului și al autorităților competente și de valoarea și natura reparației acordate de instanță.

9. Cu toate acestea, la caz nu poate fi invocată complexitatea cauzei, deoarece nu s-a efectuat expertiză, administrarea de probe tehnice sau alte probe, natura cărora necesită mult timp.

10. În drept, reclamanta și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 19, 20, 259, 433 din Codul de procedură penală, art. 2036 alin. (1), 2037 alin. (1), (2) din Codul civil, art. 2 alin. (1), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 6 CEDO.

11. Reclamanta Maria Olar a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale în baza cererii depuse de ultima privind reabilitatea judecătorească cu aplicarea art.112 din Codul penal, dosar nr. 21-430/2019 și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său suma în mărime de 200 000 de lei, cu titlu de prejudiciul moral.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

12. Prin hotărârea din 14 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fost respinsă ca neîntemeiată, cererea de chemare în judecată depusă de Maria Olar împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire

la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral (f. d. 45, 55-59-verso).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. La 17 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a declarat apel nemotivat (f. d. 52-53), împotriva hotărârii din 14 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 14 februarie 2024 a declarat apel motivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere cererii de chemare în judecată depusă de Maria Olar (f. d. 69-70-verso).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 04 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, menținută hotărârea din 14 iulie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 79, 80-90).

15. În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că la 26 decembrie 2019, Maria Olar a înaintat o cerere în instanța de judecată, în temeiul prevederilor art. 112 din Codul penal, solicitând reabilitarea judecătorească a subsemnatei, condamnată în baza deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău (menținută prin deciziile din 15 august 2018, 19 martie 2019 și 21 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție), pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art.278 alin. (1) și 287 alin.(1) din Codul penal, precum și anularea tuturor incapacităților și decăderilor din drepturile legate de antecedentele penale.

16. Prin încheierea din 19 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea a fost respinsă, iar prin decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, încheierea instanței de fond a fost anulată, cu restituirea cauzei la rejudecare.

17. Prin încheierea din 29 septembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea a fost respinsă, iar la 29 septembrie 2021, Maria Olar a declarat recurs împotriva acesteia.

18. Instanța de apel a reiterat că la examinarea cererilor cu privire la încălcarea termenului de examinare în termen, caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie să fie determinat în funcție de circumstanțele cauzei și cu referire la complexitatea cauzei, comportamentul reclamanților și al autorităților relevante, precum și natura interesului reclamanților în litigiu (Frydlender vs Franța [GC], nr.30979/96, §43, CEDO 2000-VII, și Cravenco vs Moldova, nr.13012/02, § 44, 15 ianuarie 2008). Prin comportamentul părților care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților se va aprecia *bona/mala fides* a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc.

19. Mai mult cu referire la termenul de soluționare definitivă a cauzei, de la 24 decembrie 2019 - 15 mai 2023, instanța de apel a conchis că, acesta se datorează cât amânărilor ședințelor de judecată cauzate de circumstanțe obiective care nu au putut fi influențate sau condiționate de către instanța de judecată, aceasta fiind obligată să acționeze prompt atât la demersurile participanților pentru a nu le îngreui drepturile procedurale, cât și la situațiile de forță-majoră (ex. înaintarea demersurilor, a cererilor de recuzare, situația pandemică ș.a).

20. Or, la examinarea cererii de reabilitare judecătorească, pe marginea căreia se pretinde încălcarea termenului rezonabil de examinare, comportamentul participanților este considerat un moment important în vederea justificării termenului de examinare a cauzei, astfel că, drept temeiuri de amânare a examinării cererii prin prisma art.112 din Codul penal au servit cererile nemijlocite a Mariei Olar sau avocatului acesteia – Alexei Croitor privind ridicarea cauzei penale din arhivă, neprezentarea acestora în ședințele de judecată, acordarea termenului suplimentar pentru prezentarea probelor și informațiilor relevante cazului, solicitările de a face cunoștință cu materialele cauzei, amânarea ședinței pe motiv de antrenare a avocatului în cadrul unui alt proces, înaintarea cererilor de recuzare a judecătorilor atât din primă instanță, cât și din instanța de recurs, două dintre care au fost respinse ca neîntemeiate.

21. În această ordine de idei, instanța de apel a reiterat că, potrivit raportului anexat la dosar, amânarea ședințelor de judecată, a fost efectul acțiunilor atât a Mariei Olar, cât și a avocatului acesteia – Alexei Croitor, la

care se mai adaugă faptul că, începând cu 11 martie 2020 și pe parcursul aproape de 2 ani, în legătură cu situația epidemiologică a infecției COVID-19, de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova au fost emise mai multe dispoziții privind instituirea unor măsuri specifice, inclusiv în domeniul justiției, pe perioada stării de urgență, iar președinții instanțelor judecătorești de toate nivelurile au instituit prin dispoziții regimuri speciale de activitate a instanțelor, în vederea prevenirii răspândirii infecției respiratorii cauzate de virusul COVID-19, independent și limitările și restricțiile impuse.

22. De altfel, ședințele de judecată pe marginea cererii Mariei Olar cu privire la reabilitarea judecătorească, au fost stabilite de instanțe la intervale rezonabile, uneori reduse de timp.

23. Instanța de apel a constatat că, în contextul analizei raportului prezentat la dosar, nu s-a confirmat culpa directă și nemotivată a autorității judecătorești de tergiversare a examinării cauzei, aspectele expuse de către reclamanta/apelantă purtând un caracter declarativ și irelevant.

24. Suplimentar, instanța de apel a reiterat că, comportamentul părților, în calitate de criteriu de examinare a termenului rezonabil, de asemenea constituie un punct determinant și nu poate fi concluzionat drept tergiversare din culpa instanței de judecată, or, în cazul în care în cadrul procesului de judecată, părțile au intervenit cu cereri, instanța de judecată este ținută să mențină justul echilibru între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în art.6 al Convenției (Boddaert v. Belgia, 12 octombrie 1992 nr.12919/87).

25. Instanța de apel a reținut că, dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei în mod obligatoriu urmează a fi coroborat cu termenii prevăzuți legislația națională, stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului, cu respectarea unor așa principii fundamentale cum ar fi: principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

26. La 31 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată depusă de Maria Olar (f. d. 94-97).

SOLICITAREA RECURENTULUI

27. În motivarea recursului, recurenta Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, a invocat prevederile art. 432 alin. (1) lit. a), e) din Codul de procedură, care reglementează că recursul poate fi admis dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; hotărârea sau decizia contestată este arbitrară și/ori se bazează în mod determinat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

28. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

29. Completul de judecată conchide că recurenta, s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și a depus în termen recursul, or, copia deciziei motivate a fost expediată în adresa recurenteia Maria Olar, și avocatului acesteia Alexei Croitor, la 18 septembrie 2024, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la actele cauzei (f. d. 91) și prin extrasul din poșta electronică (f. d. 92), iar cererea de recurs au fost depusă la 31 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f. d. 94-96-verso).

30. Ulterior, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova a fost expediat copia recursului declarat de Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii corespondenței, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d.103-104).

31. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

32. Art. 433 alin. (1) lit. (f) din Codul de procedură civilă

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: f) recursul este vădit neîntemeiat.

33. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

34. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeieri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

36. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

37. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

38. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă.

40. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

41. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

43. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

44. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

45. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, ca fiind inadmisibil.

46. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Maria Olar, reprezentată de avocatul Alexei Croitor, împotriva deciziei din 04 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Oxana Parfeni

Judecători

Gheorghe Stratulat

Ion Munteanu